

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Mgr. H. A. H.**, zastoupený Mgr. Janem Burdychem, advokátem se sídlem Pekařská 398/4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 963/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 9. 2016, č. j. 9 A 13/2013 – 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Ministerstvo vnitra rozhodnutím ze dne 27. 4. 2009, čj. VS-4241/53/2/1991, neudělilo žalobci státní občanství České republiky. Ministr vnitra rozhodnutím ze dne 8. 9. 2009, č.j. MV-44928/VS-2009-3, nevyhověl rozkladu žalobce. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22. 11. 2011, č. j. 6 Ca 322/2009 - 68, zrušil rozhodnutí o rozkladu pro nepřezkoumatelnost a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[2] Ministerstvo vnitra novým rozhodnutím ze dne 3. 8. 2012, čj. VS-4241/53/2-1991, žalobci opět neudělilo státní občanství z důvodu, že nesplnil podmínku dle § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státním občanství“). Žalobce porušil § 103 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

(dále jen „zákon o pobytu cizinců“), neboť bez zbytečného odkladu neodevzdal od 15. 2. 2011 neplatný cizinecký pas, a dále se dopustil porušení povinností vyplývajících ze zvláštních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění tím, že včas nehradil pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Ministerstvo vnitra ve věci současně neshledalo důvody zvláštního zřetele hodné pro prominutí nesplnění této podmínky ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství.

[3] Ministr vnitra rozhodnutím ze dne 15. 11. 2012, čj. MV-108865-27/VS-2012, zamítl rozklad žalobce proti shora uvedenému rozhodnutí.

II.

[4] Rozhodnutí ministra vnitra napadl žalobce žalobou u Městského soudu v Praze. Soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 23. 9. 2016, č. j. 9 A 13/2013 - 39.

[5] Městský soud předeslal, že žalobce nerozporoval porušení povinnosti vyplývající ze zákona o pobytu cizinců ani porušení povinností na poli veřejného zdravotního pojištění. Má však za to, že jeho jednání nedosáhlo takové intenzity, aby odůvodnilo závěr o nesplnění podmínky dle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství. Soud této námitce nepřisvědčil.

[6] Jednou ze základních povinností cizince je odevzdat neplatný cizinecký pas, jak stanoví § 103 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Žalobce tak ovšem učinil až po více jak jednom a půl roce. Absence případného poučení či správního postihu ze strany správního orgánu nezbavuje žalobce jeho povinnosti ani nesnižuje závažnost jejího porušení. Žalobce opakovaně žádal o vydání nového cizineckého pasu, přesto se řádně neseznámil s právními předpisy tuto problematiku upravujícími. Správní orgány hodnotily porušení této povinnosti z hlediska proporcionality s ohledem na délku jejího trvání, jakož i to, že žalobci nic objektivně nebránilo cizinecký pas odevzdat. Výzva správního orgánu, aby žalobce předložil rozhodnutí ve věci žádosti o vydání cizineckého pasu, není podle soudu v rozporu s § 6 odst. 2 správního řádu. Ačkoliv si správní orgán prvního stupně mohl učinit zjištění z úřední evidence, toto dílčí procesní pochybení nemohlo ovlivnit zákonnost rozhodnutí ve věci samé.

[7] S ohledem na možnou změnu skutkových okolností po vydání zrušujícího rozsudku č. j. 6 Ca 322/2009 - 68, správní orgán prvního stupně doplnil dokazování o zjištění aktuálního stavu. Nicméně ani po vydání předchozího rozhodnutí žalobce neplnil své povinnosti v oblasti veřejného zdravotního pojištění. Také v průběhu roků 2010 až 2012 nehradil stanovené zálohy pojistného v řádné výši a termínech, byť v daleko menším rozsahu než v průběhu let 2003 až 2008. Žalobce vzniklé dluhy dodatečně uhradil až v souvislosti s řízením o žádosti o státní občanství. Správní orgány proto podle soudu nepochybily, pokud porušování povinností v oblasti veřejného zdravotního pojištění posuzovaly za období jak předcházející prvnímu rozhodnutí (2008, 2009), tak za období před vydáním napadeného rozhodnutí (2011, 2012).

[8] Městský soud v tomto směru uzavřel, že dlouhodobé opakované, a tedy hrubé, porušování povinností v oblasti veřejného zdravotního pojištění a zákona o pobytu

cizinců, ve svém souhrnu, s přihlédnutím k závažnosti a délce trvání těchto porušení, dosáhlo takové intenzity, že založilo nesplnění podmínky dle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství. Odůvodnění správních orgánů ve smyslu zohlednění zásady proporcionality je sice stručné, nicméně dostatečné a souladné s judikaturou.

[9] Soud dále odmítl argumentaci ohledně žalobcovy neznalosti zákona o pobytu cizinců či důvodů neplnění povinností na úseku veřejného zdravotního pojištění (manželka omylem zadala jinou výši trvalého příkazu), neboť neznalost zákona neomlouvá. Po cizinci, který žádá o udělení státního občanství, lze oprávněně požadovat znalost několika v zákoně o státním občanství uvedených právních předpisů. Orientace v těchto předpisech svědčí o řádné integraci žadatele a jeho skutečné snaze stát se plnoprávným občanem. Bagatelizování porušování právních předpisů svědčí o nerespektování českého právního řádu, tím spíše za situace, kdy žalobce z důvodu opakovaně podávaných žádostí o udělení občanství věděl, že po něm budou požadovány doklady prokazující splnění právních povinností.

[10] Městský soud neshledal důvodnou ani námitku směřující proti nedostatečně odůvodněné správní úvaze. Správní orgán prvního stupně řádně zhodnotil okolnosti, za nichž žalobce porušil právní předpisy i jeho osobní a rodinné poměry. Byť jsou dlouhodobý pobyt žalobce v České republice a jeho rodinné vazby významným integračním prvkem, žalobce nebyl schopen dostát svým povinnostem vyplývajících z českého právního řádu. Rovněž tak skutečnost, že nemá jiné státní občanství, nemůže být důvodem pro prominutí nesplnění podmínky stanovené v § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství. Žalobce má v České republice trvalý pobyt, může zde vykonávat výdělečnou činnost, díky cizineckému pasu mohl vycestovat. Okolnosti, jimiž omlouval porušení svých právních povinností, nelze považovat za relevantní důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství.

[11] Žalovaný v napadeném rozhodnutí správní úvahu pouze doplnil o osvětlení výjimečnosti prominutí nesplnění zákonných podmínek. Žalobce ovšem v rozkladu neuvedl žádné nové skutečnosti. Městský soud uzavřel, že v rozhodnutích správních orgánů obou stupňů byla správní úvaha týkající se § 11 odst. 4 zákona o státním občanství řádně užita, nevybočila z mezí a hledisek stanovených zákonem, byla logickým vyústěním předchozího hodnocení skutkových zjištění (a to i z hlediska proporcionality) a respektovala i závazný právní názor vyslovený v rozsudku č. j. 6 Ca 322/2009 - 68.

III.

[12] Proti rozsudku městského soudu brojil žalobce (stěžovatel) kasační stížností z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[13] Stěžovatel nesouhlasí, že porušení zákona o pobytu cizinců a předpisů na úseku veřejného zdravotního pojištění byla v jeho případě natolik závažná, aby žalovaný mohl konstatovat nesplnění podmínky stanovené v § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství.

[14] K porušení § 103 písm. h) zákona o pobytu cizinců, stěžovatel uvedl, že o povinnosti odevzdat cizinecký pas nevěděl, neboť předmětný zákon je velmi obsáhlý, a nejednal tedy úmyslně. Jakmile jej žalovaný na tuto skutečnost upozornil, zjednal nápravu. Stěžovatel měl cizinecký pas celou dobu u sebe a nikterak jej nezneužil. Ačkoliv je jedním z principů dobré správy princip vstřícnosti, správní orgán stěžovatele neupozornil na toto pochybení, přestože s ním opakovaně jednal ve věci vydání nového cizineckého pasu. Nepoučení stěžovatele významně snižuje závažnost porušení předmětné povinnosti. Nelze odhlédnout ani o toho, že stěžovatel nebyl za porušení této povinnosti sankcionován.

[15] Potřebné intenzity nedosáhlo ani porušení předpisů na poli veřejného zdravotního pojištění. Žalovaný své rozhodnutí opřel o nedoplatky z let 2003 až 2008, přestože je stěžovatel uhradil a žalovaný je zohlednil v předchozích žádostech o udělení občanství. Aprobováním takového přístupu by byl stěžovatel jednou pro vždy vyloučen z možnosti získat občanství. Od posledního rozhodnutí o neudělení státního občanství v roce 2009 se stěžovatel nedopustil dlouhodobého či hrubého porušení povinností na poli veřejného zdravotního pojištění. V roce 2010 platil omylem měsíční zálohy na pojistné o 11 Kč nižší a mezi lety 2010 až 2012 se ocitnul několikrát v prodlení, nicméně to bylo vždy jen v řádu dní. Veřejná zdravotní pojišťovna vůči němu ani neuplatnila penále, neboť nepřesáhlo 100 Kč za kalendářní rok.

[16] Rozhodnutí žalovaného i městského soudu nerespektovala zásadu proporcionality. Stěžovatel má za to, že správní orgán má v tomto směru zohlednit dobu, kdy k porušením zákona došlo, sankce, které zákony za toto porušení ukládají a zda takové sankce byly vůči žadateli uplatněny a rovněž i skutečnost, zda následky porušení stále trvají. K možnosti konstatovat nesplnění § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství lze přistoupit jen při závažnějším porušení právních předpisů, neboť každé porušení právních předpisů by jinak znamenalo povinnost správního orgánu přistoupit k posuzování, zda věc nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele ve smyslu § 11 odst. 4 daného zákona. Stěžovatel považuje tuto oblast za netransparentní, neboť zákon nedefinuje případy hodné zvláštního zřetele.

[17] Žalovaný nezdůvodnil, proč stěžovatelův případ nepatří mezi případy hodné zvláštního zřetele, ačkoliv k tomu byl výslovně zavázán zrušujícím rozsudkem městského soudu č. j. 6 Ca 322/2009 - 68. Skutečnost, že stěžovatel pobývá v České republice již od roku 1982, jeho manželka i děti mají české občanství, i když on sám je osobou bez státního občanství, což mu komplikuje osobní i pracovní život, představují důvody hodné zvláštního zřetele. Ačkoliv žalovaný nerespektoval právní názor městského soudu, soud v novém rozhodnutí již shledal správní úvahu žalovaného jako dostatečnou. Tento závěr je podle stěžovatele nesprávný a neodpovídá obsahu obou napadených správních rozhodnutí.

[18] Stěžovatel závěrem kasační stížnosti pro podporu své argumentace obsáhle citoval z judikatury Ústavního soudu (nález ze dne 22. 10. 1998, sp. zn. III ÚS 153/97) a Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 As 31/2005 - 78, ze dne 20. 8. 2009, č. j. 5 As 39/2009 - 81 a ze dne 13. 3. 2008, č. j. 5 As 51/2007 - 105).

IV.

[19] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel opakovaně neplnil své povinnosti na úseku veřejného zdravotního pojištění, a to i v době, kdy již probíhalo řízení o jeho žádosti o udělení státního občanství. Žalovaný posuzoval plnění stěžovatelových povinností od doby udělení trvalého pobytu. Stěžovatel nemohl získat občanství ani s ohledem na skutečnost, že bez zbytečného odkladu neodevzdal neplatný cizinecký pas. Učinil tak až po doručení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Žalovaný nemusel stěžovatele na tuto skutečnost upozornit. Správní řízení bylo vedeno v souladu s právními předpisy a obě správní rozhodnutí vycházela ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Užité správní uvážení nevybočilo ze zákonných mezí, je v souladu s pravidly logického usuzování a podklady pro rozhodnutí byly zjištěny řádným způsobem. Dlouhodobý pobyt stěžovatele v České republice, pevné sociální vazby i skutečnost, že je osobou bez státního občanství, nepředstavují podle žalovaného důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 11 odst. 4 zákona o státním občanství.

V.

[20] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[21] Kasační stížnost není důvodná.

[22] Podstatou projednávané věci je posouzení, zda stěžovatel splnil podmínku pro přiznání státního občanství dle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství, příp. zda se u něj nejedná o případ hodný zvláštního zřetele dle § 11 odst. 4 téhož zákona, v jehož rámci by bylo možno nesplnění dané podmínky prominout a dále posouzení, zda je napadené správní rozhodnutí v tomto rozsahu dostatečně odůvodněno.

[23] K soudnímu přezkumu rozhodnutí o neudělení státního občanství Nejvyšší správní soud předesílá, že na udělení státního občanství nemá cizinec ze zákona právní nárok, neboť je výsostným právem státu určit, s kým „vstoupí“ do státoobčanského svazku. O jeho udělení rozhoduje pouze a toliko veřejná správa, nikoliv soudy. Úkolem soudu pak není nahrazovat správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, ale pouze posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a plně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2008, č. j. 5 As 51/2007 - 105, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

[24] Zákon o státním občanství stanovuje v § 7 odst. 1, příp. § 10 odst. 3 podmínky, které musí žadatel splňovat, aby mu mohlo být státní občanství uděleno. Pokud cizinec zákonné předpoklady nesplňuje, nelze mu státní občanství udělit. Výjimkou jsou případy stanovené v § 11 téhož zákona, kdy lze nesplnění zákonných předpokladů prominout. Jedná se však pouze o možnost, nikoliv povinnost správního orgánu.

[25] V případě stěžovatelovy (opakované) žádosti o udělení státního občanství bylo shledáno, že nesplňuje podmínky vymezené v § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství, podle kterého lze státní občanství udělit osobě, která plní povinnosti vyplývající mimo jiné ze zákona o pobytu cizinců a předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění. Stěžovatel uznal, že včas nehradil pojistné na veřejné zdravotní pojištění a že po dobu více jak jednoho a půl roku neodevzdal neplatný cizinecký pas.

[26] Plnění zákonných povinností vymezených v § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství je základním předpokladem pro začleňování cizince do české společnosti. Vyjadřuje respekt cizince ke státu, o jehož občanství žádá. Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že porušení povinností stanových v uvedeném ustanovení musí být hodnocena z hlediska proporcionality. Ne každé porušení zákonné povinnosti je důvodem pro „diskvalifikaci" žadatele z možnosti získání státního občanství. Rozhodující správní orgán musí dostatečně přihlédnout k závažnosti porušení právního předpisu, jeho dopadům a k okolnostem podstatným pro zhodnocení jeho závažnosti, aby bylo skutečně naplněno riziko pokračování v porušování povinností ze strany žadatele. Smyslem a účelem podmínky pro udělení státního občanství dle daného ustanovení je vyloučit z možnosti nabytí státního občanství žadatele, který po dobu svého dosavadního pobytu na území České republiky porušoval právní předpisy a je zde současně důvodné reálné nebezpečí, že by takový cizinec pokračoval v závažném porušování právních povinností i jako občan České republiky. Česká republika má pak veřejný zájem na tom, aby taková osoba občanství nenabyla. Porušení zákona, která lze hodnotit jen jako opomenutí bez větší závažnosti, pak závěr o nesplnění uvedené podmínky neodůvodňují, a to zejména za situace, kdy žadatel zjevně nechtěl právní předpisy obcházet či cíleně porušovat. (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2008, č. j. 5 As 51/2007 - 105, ze dne 4. 5. 2006, č. j. 2 As 31/2005 – 87, ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 As 55/2007 – 77, nebo ze dne 22. 11. 2006, č. j. 10 Ca 155/2006 - 116, publ. pod č. 1117/2007 Sb. NSS).

[27] Při posuzování toho, zda stěžovatel splňuje všechny zákonné podmínky ve smyslu § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství bylo zjištěno, že nehradil řádně a včas veřejné zdravotní pojištění. Jak již konstatoval městský soud, z vyúčtování pojistného na veřejné zdravotní pojištění plyne, že stěžovatel měl od 1. 7. 1993 do 13. 2. 2009 a od 4. 11. 2010 do 15. 5. 2012 prakticky soustavně nedoplatky na veřejném zdravotním pojištění, které opakovaně doplácel většími jednorázovými platbami (např. dne 22. 10. 2003 částkou 16 000 Kč, dne 24. 11. 2003 částkou 31 385 Kč, dne 31. 1. 2008 částkou 6 485 Kč, dne 30. 12. 2008 částkou 7 753 Kč, dne 13. 2. 2009 částkou 1 700 Kč, dne 13. 4. 2011 částkou 1 605 Kč, dne 20. 1. 2012 částkou 3 340 Kč). Za nedoplatky vzniklé za roky 1993 až 2004 a 2006 až 2008 mu bylo opakovaně vyměřeno penále. Byť se v následujícím období let 2010 až 2012 platební morálka stěžovatele výrazně zlepšila, i v tomto období nadále opakovaně nehradil stanovené zálohy pojistného v řádné výši a termínech.

[28] Z uvedeného vyplývá, že jednání stěžovatele nemělo jen charakter bagatelního a omluvitelného porušení právních předpisů ve smyslu § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství, u něhož by se dalo uvažovat o aplikaci principu proporcionality. Stěžovatel se nedopustil pouze výjimečného či jednorázového porušení právních povinností, ale naopak opakovaně a dlouhodobě porušoval povinnost hradit řádně a včas pojistné na zdravotní pojištění. Vzniklé dluhy sice dodatečně uhradil, ale vždy až po jejich

vzniku jednorázovými většími částkami. Skutečnost, že i po vydání zrušujícího rozsudku městského soudu byly u stěžovatele nadále evidovány nedoplatky pojistného, svědčí o jeho nedostatečné platební morálce. Stěžovatel byl nepochybně obeznámen se zákonnými předpoklady, které budou posuzovány v souvislosti s řízením o žádosti o státní občanství. Bylo proto v jeho zájmu, aby před správním orgánem prokázal, že v jeho případě už nebude docházet k porušování předpisů na úseku veřejného zdravotního pojištění. Po žadateli o udělení státního občanství lze dle smyslu a účelu zákona o státním občanství požadovat bezpodmínečné plnění veškerých zákonných povinností, pokud se nejedná, ve smyslu zmiňovaného principu proporcionality, o porušení marginální, či zcela jednorázová. O taková porušení se však s ohledem na opakované neplacení záloh ze strany stěžovatele a vznik opakovaných nedoplatků v řádu tisíců, zcela jistě nejednalo.

[29] K zákonem o státním občanství vyžadované bezúhonnosti nepřispívá ani zjištění, že stěžovatel neodevzdal po dobu více jak jednoho a půl roku neplatný cizinecký pas, jak mu to ukládá § 103 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Z obsahu předloženého spisu vyplývá, že ačkoliv cizineckému pasu vypršela platnost dne 14. 2. 2011, stěžovatel jej odevzdal až po doručení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, tj. dne 23. 8. 2012.

[30] Ačkoliv by toto porušení zákona o pobytu cizinců samo o sobě nemuselo zakládat nesplnění zmíněné zákonné podmínky pro udělení státního občanství, je třeba nahlížet na stěžovatelovo jednání jako na celek. Stěžovatel nemůže neodevzdání cizineckého pasu ospravedlňovat tvrzením, že o této povinnosti nevěděl. Již městský soud v tomto směru správně poukázal na zásadu „neznalost zákona neomlouvá." Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 3. 2015, č. j. 10 Azs 262/2014 – 49, tato zásada nepředpokládá, že každý zná doslovné znění všech právních předpisů. Je založena na odpovědnosti každého za pečlivé zvážení situace, ve které se nachází, za uvědomění si, že musí mít přehled o svých právech a povinnostech z ní vyplývajících.

[31] Je zřejmé, že cizinec, byť pobývající určitou dobu na území České republiky, má o obsahu právních předpisů nižší obecné povědomí. Stěžovatel ovšem žije v České republice již od roku 1982 a trvalý pobyt má povolen od roku 1991. Nejvyšší správní soud proto trvá na tom, že vzhledem k takto dlouhé době a nadto při snaze získat české státní občanství by stěžovatel již měl mít dobré povědomí o právech a povinnostech vyplývajících pro něj ze zákona o pobytu cizinců. Zákon o pobytu cizinců, na jehož základě zde pobýval, je sice obsáhlý předpis, jak tvrdil i stěžovatel, nicméně daná povinnost pro něj vyplývala přímo z § 103, nadepsaném jako „Povinnosti cizince". O tomto ustanovení měl mít stěžovatel řádné povědomí. Povinnost odevzdat policii bez zbytečného odkladu neplatný cizinecký pas je v uvedeném ustanovení zakotvena již od počátku účinnosti daného zákona, a proto nemohla být pro stěžovatele ani nikterak překvapivá. Je v nejvyšším zájmu žadatele o státní občanství, aby si zjistil jednak veškeré informace nezbytné pro legální pobyt na území a jednak aby splnil podmínky bezúhonnosti, jak je vyžaduje zákon o státním občanství. Na závěr o tom, že stěžovatel nesplnil povinnost, která mu vyplývá z § 103 písm. h) zákona o pobytu cizinců, nemůže mít vliv ani skutečnost, že jej správní orgán nevyzval k předložení neplatného cizineckého pasu.

[32] Městský soud a před ním i žalovaný (na rozhodnutí ministerstva vnitra a ministra vnitra je třeba pohlížet jako na jeden celek) správně provedli hodnocení proporcionality ve

vztahu k případu žadatele. Ze stěžovatelem poukazované judikatury Nejvyššího správního soudu je patrný důraz na intenzitu závažnosti porušení plnění povinností vyplývajících mimo jiné z právních předpisů upravujících veřejné zdravotní pojištění a pobyt cizinců na území České republiky. Vždy je však nutné přihlížet ke konkrétním okolnostem posuzované věci. Žalovaný i městský soud náležitě zdůvodnily, proč závažnost provinění stěžovatele je ve svém v souhrnu dostatečně intenzivní a svědčí pro závěr o nesplnění požadavků stanovených v § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství. I pokud by bylo možno uvažovat o tom, zda jednotlivá pochybení jsou dostatečně závažná, je třeba přihlížet k závažnosti vytýkaného jednání jako k celku. Stěžovatelova argumentace o neznalosti zákona o pobytu cizinců nebo důvodů vzniku nedoplatků na veřejném zdravotním pojištění nepředstavuje důvody, pro které by měl být princip proporcionality k jeho prospěchu aplikován. Lze zopakovat, že s ohledem na opakovanou žádost o udělení státního občanství je zřejmé, že stěžovatel si musel být vědom svých povinností, přičemž v jejím plnění mu nebránily žádné objektivní skutečnosti.

[33] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem v tom, že při zohledňování principu proporcionality je při posuzování plnění zákonných povinností třeba přihlížet i k běhu času. Zákon o státním občanství nevylučuje možnost podávat opakovanou žádost o státní občanství a rozhodnutí o neudělení státního občanství rozhodně nezakládá existenci překážky věci rozhodnuté (*res administrata*). Absolutní a časově neomezené zkoumání plnění zákonných povinností dle § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství by ve své podstatě znamenalo, že opožděné hrazení plateb na zdravotním pojištění kdykoli v minulosti by žadateli doživotně zamezilo nabýt státního občanství, což je zajisté v rozporu se smyslem a účelem zákona. To ovšem na druhou stranu neznamená, že nelze zohlednit časově vzdálenější jednání žadatele. Je především třeba zhodnotit, zda se žadatel z předchozího právně závadného jednání „poučil“, pročež u něj následně k porušování právních předpisů nedošlo buď vůbec, nebo v takové míře, aby to bez větších pochyb mohlo z hlediska principu proporcionality založit nesplnění podmínky dle § 7 odst. 1 písm. e) daného zákona. Jak již ale bylo uvedeno výše, taková situace u stěžovatele doposud nenastala.

[34] Nad rámec nutného odůvodnění pak Nejvyšší správní soud upozorňuje na právní úpravu, která vyplývá z nově přijatého zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). Podle § 14 odst. 6 daného zákona bude dodržování požadovaných právních předpisů zkoumáno jen za poslední tři roky předcházející dni podání žádosti o udělení státního občanství. Takové časové omezení ovšem předchozí zákon č. 40/1993 Sb., jenž se užije v posuzované věci, neobsahoval. Správní orgány proto nepochybily, pokud zkoumaly stěžovatelovu platební morálku také ve vztahu k období předcházejícímu vydání prvního rozhodnutí ve věci (stěžovatel požádal o udělení státního občanství již dne 21. 9. 2008).

[35] Pokud správní orgán shledá v porušení povinností vyplývajících z § 7 odst. 1 písm. e) zákona o státním občanství nesplnění podmínky pro udělení státního občanství, je následně povinen provést správní úvahu dle § 11 odst. 4 téhož zákona, a sice zkoumat, zda cizincův případ nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro který by bylo možné nesplnění uvedené podmínky prominout. Ani v tomto směru neshledal Nejvyšší správní soud kasační námitky jako oprávněné.

[36] Městský soud i správní orgán poukazovaly na vícero pochybení stěžovatele v průběhu času a zdůvodnily i to, z jakého důvodu neshledaly podmínky pro postup dle § 11 odst. 4 zákona o státním občanství. Již bylo uvedeno, i pokud by bylo možno uvažovat o tom, zda jednotlivá pochybení (zejména ta vztahující se k období bezprostředně předcházejícímu vydání napadeného rozhodnutí) jsou dostatečně závažná, je třeba přihlížet k jednání stěžovatele jako k celku. Stěžovatel netvrdil, že by jeho nedostatečná platební morálka v případě plateb veřejného zdravotního pojištění byla způsobena z důvodů zvláštního zřetele hodných (např. nemoc, těžká sociální situace atp.). Ani jeho dosavadní integrace do české společnosti, délka celkového i trvalého pobytu v České republice, ani jeho rodinné zázemí, doposud nepostačovaly k tomu, aby se stěžovatel dostatečně obeznámil a ztotožnil se svými povinnostmi vyplývajícími z právního řádu České republiky. Stěžovatel žádal o státní občanství, tedy nejvyšší pobytový režim. Vzhledem k dlouhodobému pobytu na území České republiky by měl mít tyto povinnosti natolik osvojené, aby je řádně plnil. To se ovšem nestalo. Žalovaný proto nepochybil, pokud v daném případě neshledal důvody hodné zvláštního zřetele pro prominutí nesplnění zákonných podmínek. Má-li stěžovatel skutečný zájem o vstup do státoobčanského režimu, je třeba, aby v budoucnu již bezvýhradně plnil povinnosti, jež vyplývají z § 7 odst. 1 zákona o státním občanství, resp. z § 13 a § 14 nově účinného zákona č. 186/2013 Sb.

[37] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek městského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[38] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, nemá tedy právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. června 2017

Mgr. David Hipšr
předseda senátu